

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

27. De primitijs, & oblationibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

eiusmodi Privilegium ad agros conductitios minimè protendi.

Nono queritur, Quam pœnæ in eos, qui decimas non solvunt, communi iure sint constitutæ? *Respondeo in cap. statuum 16. quæst. 1. & in Concilio Marisconensi 2. esse constitutum: Ut omnes cuiuscunque gradus & conditionis sint, decimas integras solvant ijs, quibus iure debentur; alioqui excommunicationi subijciantur. Vnde Synodus Trident. sess. 25. cap. 12. de Reformat. eandem pœnam confirmat his verbis: Qui decimas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur. Nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione soluta, absolvantur. Hæc ibi. QVAERES, an remissio decimæ, facta ab eo, cui debetur, sufficiat, ut quis tum à peccato, tum à pœna iuris liberetur? *Respondet Nauar. in Manuali cap. 21. nu. 32. Glossa in cap. Peccatum de Regulis iuris in sexto in verbo Restitutio, eam sufficere. Clem. 1. de Decimis, excommunicatione feriuntur Religiosi quicunque sint, qui decimas Ecclesijs debitas, & ad ipsos iure aliquo vel causa legitima non pertinentes, sibi vindicare tanquam proprias audent, aut qui dolis & malis artibus usurpant: & ij, qui non permittunt, vel prohibent Ecclesijs decimas solui ex animalibus suorum familiarium, vel pastorum, vel ex alijs animalibus, quæ suis permittentur; vel ex animalibus, quæ in Ecclesijs fraudem emunt, & committunt venditoribus vel alijs, vt ea teneant, & custodiant; aut ex terris, quas colendas alijs committunt. Si admoniti ab ijs, quorum hoc interest, intra mensem, ab his non desistant; aut si id, quod sibi ausu temerario usurparunt, non restituerint intra duos menses Ecclesijs, quibus iure debentur; quæ excommunicatio nulli communi iure reueriatur. Item in Clem. Cupientes, de Panis, excommunicatione afficitur omnes Religiosi, qui suis concionibus, vel alijs aliquid proferunt, vt auditores avertat à soluendis decimis eis Ecclesijs, quibus iure debentur. Item omnes Religiosi, qui in sacris peccatorum confessionibus, quas audiunt, nullum animæ scrupulum iniiciunt ijs, quorum confessiones excipiunt, de soluendis decimis, tandem ipso facto suspenduntur, donec eos, quorum confessiones audire, admonuerint, si commode possunt, vt decimas debitas, solvant: Alioquin non facientes, ipso facto in excommunicationem incurruunt, si concionari audeant prædicta negligentia non expiata eo modo, quem diximus. Hæc ibi.**

Cap. XXVII.

De Primitiis, & Oblationibus.

PRIMO queritur, Quid nomine Primitiarum ius Canonicum accipiat? *Respondent quidam. Primitias dici, non solum primos fructus ex terra susceptos, sed etiam præcipuos, & optimos. Mihi tamè verius videtur quod alij tradunt. Primitias, esse primos fructus ex agro perceptos, qui Deo, & Ecclesiæ offeruntur. Prisci Romani, teste Plinio lib. 18. cap. 2. non gustabant novas fruges, aut vana, antequam Sacerdotes primitias libassent.*

Secundo queritur, An Primitiæ iure communi debeantur? *Quidam, teste Panormitano in cap. Decimam de Decimis, senserunt, eas minimè iure deberi. At verior est opposita sententia, Innocentij*

nempe, Hostiensis, Ioannis Andreae, & Abbatis in eo cap. Decimam & in Rubr. de Decimis. Nam in cap. Decimas 16. quæstione septima. Gregorius septimus, oportet, inquit, congruentius nos decimas, & primitias, quas iure sacerdotum esse sancimus, ab omni populo accipere, quos fideles, Domino præcipiente, offerunt, iuxta vaticinium Malachie: (Inferite omnem decimationem in horreum meum.) Et cap. Reuertimini 16. quæstione prima, manifestè Hieronymus testatur, decimas & primitias deberi tanquam pauperum elemosynas. Item cap. Decimam, de Decimis, vt ex eodem Hieronymo habetur, specialiter definitur propter Sacerdotum avaritiã, ne amplius à populo exigant in primitiis offerendis. Vbi Glossa communi consensione recepta tradit, primitias iure exigi, sicut etiam decimæ exiguntur.

Tertio queritur, An Primitiæ lege diuina scripta olim deberentur? *Respondeo, eas fuisse debitas: siquidem Malachiæ tertio cap. Conqueritur Deus de Iudæis, eo quod decimas, & primitias non soluerent: & Tobij primo commendatur senior Tobias, quod omnia primitiua sua, & decimas suas fideliter offerret. Demum Deuteronomij 26. & Exod. 13. Lex Domini continetur, qua primitiæ solui debebant. Sed oppones illud Exod. 75. Loquere filiis Israel, vt tollant mihi primitias: ab omni homini qui offert vitronem, accipiet eas. Respondeo, ibi Primitiarum nomine intelligi ea, quæ populus offerebat ad tabernaculi fabricam, & ornatum. At verò vsu, & consuetudine, Primitiæ sunt magna ex parte sublata, & lex de illis soluendis ferè vbique antiquata; & vbi huiusmodi lex extat, minimè primitiæ solvuntur, nisi à clericis petantur.*

Quarto queritur, An certa & definita quantitas Primitiarum iure communi debeatur? *Innocentius, & Panormitanus locis citatis, negant eam deberi, sed arbitrio offerentium aiunt esse relictam. Hostiensis verò in eodem loco docet, iure quidem solui non posse minorem partem quam sexagesimam; maximam verò quæ soluitur, esse quadragesimam. Inter quadragesimam verò, & sexagesimam arbitrio offerentis, partem Primitiarum solui. Vtitur ad id probandum Hostiensis testimonio Hieronymi in cap. Decimam de Decimis, vbi sic ait: Qui plurimum soluebant, quadragesimam partem sacerdotibus dabant: qui minimum, sexagesimam. Et sic inter quadragesimam, & sexagesimam licebat offerre quodcumque voluissent. Sed probabilius est, quod tradidit Innocentius in eo loco quem supra retulimus certam partem Primitiarum non esse iure sanctam; quare arbitrio offerentium relicta est: & vbique ea pars soluenda est, quæ vsu & consuetudine præstat. id verò quod ab Hostiensis allatum est ex cap. Decimam, non est definitio legis, & iuris, sed sola magistrorum traditio, vt ipse Hieronymus confitetur.*

Quinto queritur, An iure naturali Primitiæ debeantur? *Respondeo cum S. Thoma secunda secundæ quæst. 86. ar. 4. partim naturali, partim Canonico iure deberi: Quemadmodum enim decima iure naturali debetur ac soluitur, quodcumque necessaria est ad cõmodum Parochi victum: vel ad profitendum supremum Dei in res omnes dominatum, & imperium: secus verò non naturali, sed Põtificio iure debetur, sic etiã primitiæ quate-*

nus sunt ad vsum sacrum, & honorem, ad cultum diuinum, naturali iure soluntur, secus verò iure tantū Pontificio. Item, sicut decima, quod pertinet ad certā & definitam quantitatem, iuris est Pontificij, non naturalis; sic etiam certa, & taxata pars Primitiarum Pontificio tantū iure debetur: quamuis iuris sit naturalis, vt aliquid in Dei honorem referamus. Hinc est, quod sacræ literæ testantur de Abele, & Caino longè multo antè legem datam, eos verò de animalibus, primitias obtulisse. *Obtulit, inquit, Abel, de primogenitis gregis sui, & de adipibus eorum, quorum verborum sensus est: Obtulit Abel ex ouibus suis primas atq; pinguisimas. Primogenita solent nobis esse cariora, & gratiora, & proinde in maiori pretio apud nos; & ideo gratum maximè est Deo, si nostra primogenita offeramus. Vel significant ea verba, obtulit Abel primas oues & omnem adipem earum: Præstitit sanè hic vir iustus ac pius Dei cultor, quod lex iussit multis post seculis data diuinitus Mosi. Nam Leuit. 3. dicitur: Omnis adeps Domini erit iure perpetuo in generationibus, & cunctis habitaculis vestris: nec sanguinem, nec adipem omnino comedetis, quasi dicat; Omnis adeps sacer est Domino ritu, & more perpetuo, idque seruabitis quoad vixeritis, & vbicunque habitaueritis. Interiora quæ Deus videt, sibi ipse seruari, & sibi offerri voluit. Voluit item, vt ab adipis & sanguinis esu abstineremus: ac si dixerit, A vitijs & peccatis carnalibus, quæ nomine adipis intelliguntur; & ab omni specie sœuitiæ, & crudelitatis alieni estote. Sed dices; Abel, & Cainus sub lege naturæ viuabant: at certa, & definita pars primitiarum non est iure naturæ præscripta: quomodo igitur illi primos terræ fructus, & gregis foetus, & adipem obtulerunt, quæ postea lex Moyfi diuinitus data, offerri imperauit? Respondeo; Ante legem Mosi conditam sub lege naturæ viuabatur, necdum erant scriptæ legis posita præcepta: ac verò instinctu Dei viri quidam iusti & sancti sponte sua, ac voluntate, non necessitate legis, quædam præstiterunt, quæ postea lex diuinitus cõstituta, mandauit. Sic ante legem, iustus Noè inter munda, & immunda animãtia distinxit, & ab his illa secreuit: Abraham spoliõrum decimas Melchisedecho dedit: Iacob promisit Deo se decimas omnium redditurum. Sic Cainus, & Abel vel diuinitus instigati, vel suis à parentibus instituti, & admoniti, vel naturæ instinctu & impulsu moti, primitias obtulerunt.*

Genes. 4.

Gen. 6. 6. 7.
Iofra 14.
Iofra 28.

Sextò quæritur, Quomam Primitiæ differant à Decimis, & cur offerantur? Respondeo, decimas deberi & solui sacerdotibus, vt ex eis commodè sustententur: At verò primitias Deo potissimum offerimus, vt testemur, eum esse nostrorum bonorum largitorem; ac proinde primitiæ sunt in honorem, & cultu Dei: quamuis deinde cedant in alimenta sacerdotum.

Præterea, vt sæpe dixi, decimas potissimum soluumus; vt agnoscamus ac profiteamur hisce muneribus, Deum esse supremum rerum omnium dominum, cuius imperio sumus subiecti. Deinde, vt quas Deo possumus gratias debitas referamus; sicut gratum animum nostrum beneficijs declaramus ipsi, qui sunt de nobis benemeriti: &

Principibus ac Regibus non solum tributa pendimus, sed etiam munera offerimus, tanquam eorum imperio, dominationi, & potestati subiecti: tributum enim & munus ipsi oblatum, nostræ est seruitutis indicium, & argumentum, & testimonium. Primitias offerimus, vt testemur Deum esse nostrorum bonorum datorem.

Septimò quæritur, quibus iure Primitiæ debeantur? Hostiensis in cap. Decimas, & in Rubric. de Decimis, respondit eas Ecclesiæ Rectori esse soluendas. Alijs tamen visum est, eas deberi ipsi Clerico, quibus soluere consueuimus. Hostiensis opinio magis videtur cum iure ipso congruere: sed alteram sententiam vsus, & consuetudo approbavit.

Octauò quæritur, Quidnam iure nomine Oblationum intelligant? Respondeo: Oblationes dici quæcunq; à pijs fidelibusq; Christianis Deo, & Ecclesiæ offeruntur, siue res soli, & stabiles, siue mobiles sint. Nec refert testamentonè legentur, an aliter donentur. cap. Qui oblaciones, sup. Clerici 13. quest. 2. Cum igitur aliquid homini datur, dicitur Donatio: sed facta Deo, & Ecclesiæ donatio, in iure Oblatio nominatur. Quamuis consuetudine sit receptum, vt oblaciones specialiter dicatur, quæ altari, cum res diuina sit, ab ipsi qui Missæ sacrificio præsentés adsunt, offeruntur.

Nonò quæritur, Quomam differat oblatio à Decima, Primitijs, & sacrificio? Respondeo: à Decima quidem, in eo quod decima soluntur tanquam Clericorum comoda alimenta, tanquam merces laboris, & tanquam debita ministerij Ecclesiastici stipendia, & tanquam obsequium debitum Deo, vt supremo rerum omnium domino. At oblatio dicitur quicquid ad diuinum cultum, honorem, & vsum Dei, & Ecclesiæ datur: A Primitijs verò, quia Primitiæ vocantur Primi fructus ex agris percepti, & Deo vt largitori bonorum, & Ecclesiæ dati: At Oblatio generatim dicitur quicquid Deo offertur: A sacrificio autem differt, quoniam oblatio latius patet quàm sacrificium: res enim, quæ sacrificari dicitur, offertur quidem, sed primum consecratur, quia in ea sacri aliquid fit, & Deo offertur: prius enim sacra redditur, & Deo postea datur: quemadmodum fit, cum animalia immolantur, cum res vna alteri commiscetur, vel cum res conteri, frangi, vel igne torteri, & absumi solet in Dei cultum & honorem, oblatio verò est, cum res quæ Deo offertur salua, integra & immunita permanet. Sic pecunie, oleum, vinum, herbe, fructus, & cetera huiusmodi, quæ de more offeruntur.

Decimò quæritur, An in diebus festis acque Dominicis, cum publicum, & solemne sit Missæ sacrificium, aliquid offerre communi iure cogamur? Hanc quæstionem supra diluimus, cum de sacro in diebus festis audiendo ageremus, in cap. 10. quest. 19.

Vndecimò quæritur, An oblaciones ceteris temporibus iure Canonico debeantur? Quidam arbitrantur minimè deberi, quia Oblationis nomine id significatur, quod quisque sua sponte, & voluntate gratis, & liberaliter offert. Et in Concilio Cabilonenfi, sub Carolo Magno cap. 6. Sic habetur: *Animarum salutem inquirere sacerdotibus non licet*

non licet

non sacra terrena debet: quoniam fideles ad res suas dandas non sunt cogendi, neque circumcivendi: oblatio namque spontanea esse debet, iuxta id quod ait scriptura: Voluntarie sacrificabo tibi. Et illud, omnis populus mente deuota obulerit donaria Domino. Porro alijs videtur, oblationes communi iure deberi: quod ostendunt ex cap. Si ratioms. 16. quæst. 1. vbi dicitur: Si quis oblationes Ecclesie, vel decimas, quas populus dare debet, & ca. Præter hoc. dist. 32. Alexander secundus sic ait: Præcipientes statimimus, vt decime primitiæ, & oblationes vinorum, & mortuorum Ecclesijs Dei fideiuer reddantur à laicis. Alij verò ita distinguunt: Aut Ecclesia oblatione indiget ad diuinum cultum, & ministerium, & tunc solui iure debet: aut non indiget, & tunc ea arbitrio cuiusque relinquitur. Item debetur oblatio si Ecclesie, seu Parochie rector non habeat vnde sustentetur. Hæc opinio magis cum iure congruit. Porro quod donam, & quibus de causis oblationes alioqui iure debeantur, superius explicuimus in disto cap. 10. quæst. 39.

Duodecimò quæritur, An vbi oblationes de more soluantur, voluntarie sint, an potius necessariò præstandæ? Respondet Angelus in verbo oblatio n. 1. etiam tunc oblationes esse voluntarias. At probabilis Syluester docet in verbo, Decimas, quæ eas esse necessariò soluendas: quia Consuetudo vim legis habet: hoc tamen verum non est, quando manifestè confliterit, oblationes studio pietatis & religionis in Deum liberaliter fieri, Ex quo fit, vt si in certa Republica, receptus sit mos quotannis aliquid Ecclesie cuiquam offerendi, eius Republica statuto mutari, abrogari, tolli nequeat, vt Panormitanus in c. abolendæ, de sepult. ex sen. Bart. in l. Prærogatiua. C. de sacrosanct. Eccles. tradidit. cuius rei hæc est ratio: quia laici in causis aut rebus pijs nullum ius & auctoritatem habent.

Decimotertio quæritur, Quibusnam oblationes iure debeantur? Respondet, Clerico, Ecclesie, Rectori, siue Parocho. Vnde fit, vt etiam si quippiam offeratur in certo sacello, quod situm est intra Parochiam, Presbytero Parochie rectori debeatur, testibus Abbate, & Antonio in cap. Pafuram. De his, que fiunt à Prelatis. Idem iuris est, cum offeratur quippiam in cultum, & honorem alicuius Imaginis in Parochia, vel sacello depictæ: Cui quod etiam offeratur priuato Clerico vel Sacerdoti inferuenti, in altari, vel rem diuinam facienti in Parochia, iure, illius Ecclesie Rectori debetur; nisi id fuerit Clerico datum, tanquam sui laboris & ministerij debitum stipendium. **QVÆRES,** an quæ offeruntur à fidelibus Christianis in sacris Religioforij & ibus intra certâ Parochiam constitutus, ipsi Parochie Rectori iure debeantur? Respondet, deberi, nisi Pœnitentiæ priuilegio ipsis Religioforijs attributa fuerint eiusmodi oblationes, & nisi contra Ecclesie Rectoris Religioforij præscriperint.

Decimoquarto quæritur, An oblationes iure naturali debeantur? Respondet, si Ecclesie, vel Ecclesiarum Rectores indigeat, naturali iure debent, iure verò minime. Et iure naturali offerri tantum debet, quantum necessarium est ad Ecclesie vel Rectoris indigentiam tubleuandam, & ad declarandum Deum esse summum rerum omnium dominum.

Decimoquinto quæritur, An Laici ius habeat, vel acquirant in oblationes? Respondet: cum

oblationes, sicuti & Primitiæ, & Decimæ, res sacrae & diuinæ sint, ex in Laicos cadere iure non possunt, quas si propria auctoritate sibi vsurpauerint, Sacriligijs pœnis sese obstringunt: vt colligitur ex cap. Decimas 16. quæst. 7.

Decimosexto quæritur, Quæ pœna in eos, qui debitas oblationes non soluant, fit iure constituta? Respondet, in cap. Quis oblationes 13. q. 1. hæc haberi: Quis oblationes defunctorum, aut negant Ecclesijs, aut difficuter reddunt, tanquam egenitum necatores excommunicantur. Et in cap. sequenti: Quis oblationes defunctorum retinet, & Ecclesijs tradere demoratur, vt infideles, ab Ecclesia sunt abijciendi. Et in cap. Clerici eadem causa, & questione statuitur: Clerici vel seculares qui oblationes parentum, aut donatas, aut testamento relictas retinere perstiterint, aut ipsi quod donauerint Ecclesijs, vel Monasterijs crederint auferendum, sicut sancta Synodus constituit, velut necatores pauperum, quousque reddam, ab Ecclesijs excludantur. Quibus locis annotat Glossa, Primum, huic sacrilegio, non esse ipso iure excommunicationem irrogatam. Deinde, hæc iura locum habere tantummodo in oblationibus alioqui debitis, non voluntarijs. Quia ratione, inquit Glossa intelliguntur etiam iura in cap. Præter hoc dist. 32. & cap. Statuimus, 16. quæst. 1. in Concilio Tridentino sessio. 22. de Reformat. cap. 11. habetur: Si quis Clericorum, aut Laicorum & c. alicuius Ecclesie, seu cuiusvis secularis, vel Regularis beneficii, & c. iurisdictionis, bona, census, ac iura, etiam feudalia & emphiteutica, fructus, emolumenta, seu quasunque obuentiones, que in ministrorum & pauperum necessitates conuerti debent, per se, vel per alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut Laicorum, seu quacunque arte, aut quocunque quæsito colore in proprios vsus conuerti, illisque vsurpare præsumperit, seu impedire, ne ab his, ad quos iure pertinent, percipiantur: is anathematis ratiõni subiacet: quamdiu iurisdictiones, bonas, & iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione suppositæ persone, peruenerint, Ecclesie, eiusq; administratori, siue beneficiario, integre restituerit, ac deinde à Romano Pontifice absolutionem obtinuerit. Sic ibi. Hoc tamen locum non habet, quando Clericus beneficiarius cadit arbores frugiferas, vt eas sui commodi gratia vendat, aut sibi assumat, & vendicat: bene tamen locum habet in extraneis, si arbores cadant & vendant, aut eas sibi retineant, quamuis hæc, non faciant vlla iniuria illata; sed tantum animo & voluntate furandi. Sic declarauit Congregatio Cardinalium.

Decimoseptimo quæritur, Quas oblationes voluntarias minime Ecclesia recipiat? Glossa in cap. Oblationes, dist. 90. communi consensu approbata, respondet, eas, que ipso iure exprimuntur. Neque enim Ecclesia quorumlibet hominum peccatorum oblationes excludit: Non recipit oblationes fratrum dissidentium, si notorijs sint, cap. Oblationes, dist. 90. Nec raptorum hominum, cap. Super, de Raptorib. Nec vsurartorum, cap. Quia in omnibus, de vsur. Nec Sacriligorum, cap. De viro 12. q. 2. Nec eorum, qui per vim extrahunt seruos suos ad sacras ædes confugientes, cap. Miror 16. quæst. 3. Nec pœnitentium, qui aliquando oblationes facere prohibentur, cap. Eos, de Consecr. dist. 4. Nec meretricum, argumeto sumpto ex Authenti. de Lenonibus in principio. Hæc omnia iura intelliguntur de prædictis peccati notorijs, ac manifestis.